

Grófin Geðrækt

NIÐURSTÖÐUR NOTENDAÖÖNNUNAR, 1.-10. MARS 2023

Pálína Sigrún Halldórsdóttir og Sonja Rún Sigríðardóttir.
Uppsetning könnunar og úrvinnsla talnagagna: Breki Arnarson.
GRÓFIN GEÐRÆKT | HAFNARSTRÆTI 95, AKUREYRI

Efnisyfirlit

Formáli	2
Grunnupplýsingar.....	3
Helsta ástæða þátttöku í Grófarstarfinu.....	5
Helsta ástæða þátttöku í Grófarstarfinu - samanburður milli hópa	6
Nýtni mismunandi tegunda hópastarfs og ráðgjafa/stuðningssamtala	7
Hvaða máli skiptir stuðningurinn sem fólk fær í Grófinni geðrækt.....	8
Vinnutengd markmið þátttakenda	11
Hvað vantar í Grófina?	12
Samantekt	12

Formáli

Notendakönnun Grófarinnar Geðræktar var lögð fyrir 1.-10. október 2023. Hún var rafræn og send öllum Grófarfélögum í facebook-hópnum Grófarfélagar í skilaboðum og auglýst á töflu í Grófinni. Reynt var að koma til móts við þá sem ekki eru á facebook með því að bjóða upp á að fylla út könnuna á staðnum. Hægt var að fá aðstoð við að taka könnuna í tölvu í Grófinni. Ekki var gefinn kostur á því að aðrir sem nýta Grófina t.d. gegnum Sjúkrahúsið á Akureyri eða Kór fyrir alla svöruðu könnuninni þar sem mikilvægt var að fólk sem svaraði þekkti starfið og hefði stundað Grófina sem Grófarfélagi. Könnunin var nafnlaus og órekjanleg en hún var sett upp af Breka Arnarsyni sem ráðinn var í að vinna úr niðurstöðum fyrir Grófina.

Tilgangur könnunarinnar var að rýna starfið, bæta það og til að afla upplýsinga um gagnsemi og mikilvægi starfsins sem fram fer í Grófinni dagsdaglega en einnig til að skoða samsetningu hópsins og í hvaða tilgangi fólk nýtir sér Grófina, og hvernig. Þáttakendur voru því beðnir að svara út frá þátttöku sinni á árunum 2021- 2023. Þeir voru því spurðir bakgrunnsspurninga, m.a. varðandi tegund framfærslu, aldur, kyn og tíma þeirra í Grófinni. Þær upplýsingar voru svo annars vegar notaðar til að skoða hverjir væru að nýta Grófina sem endurhæfingu samhliða öðrum úrræðum í þeim tilgangi að fara aftur til vinnu eða viðhalda geðheilsu eftir að komið er aftur út á vinnumarkað. Hins vegar hverjir væru að nýta Grófina sem lífsgæðaaukandi batasamfélag og stuðningsúrræði. Ljóst er þó að til að fá betri mynd af því þyrfti að spyrja fleiri og nákvæmari spurninga varðandi það í hvaða tilgangi fólk komi í Grófina og gæti það verið gagnlegt upp á frekari framþróun Grófarinnar.

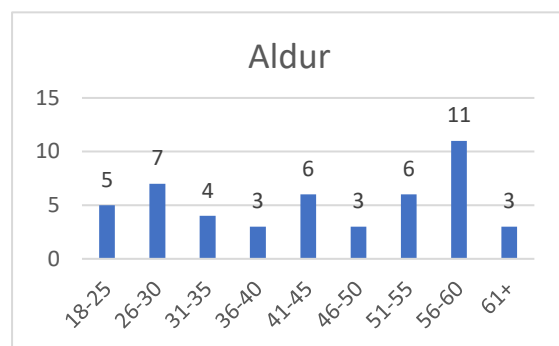
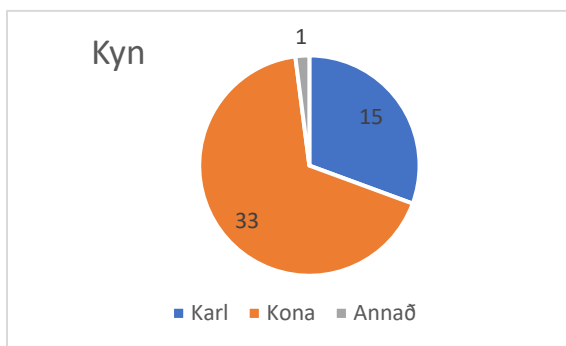
Könnunin er undanfari stefnumótunar sem stendur til að Grófarfélagar fari í en einnig er nauðsynlegt að hafa upplýsingar sem þessar fánlegar fyrir þjónustusamningsveitendur en Grófin Geðrækt er rekin af samnefndum félagasamtökum með styrkjum og þjónustusamningum eingöngu.

Grunnupplýsingar

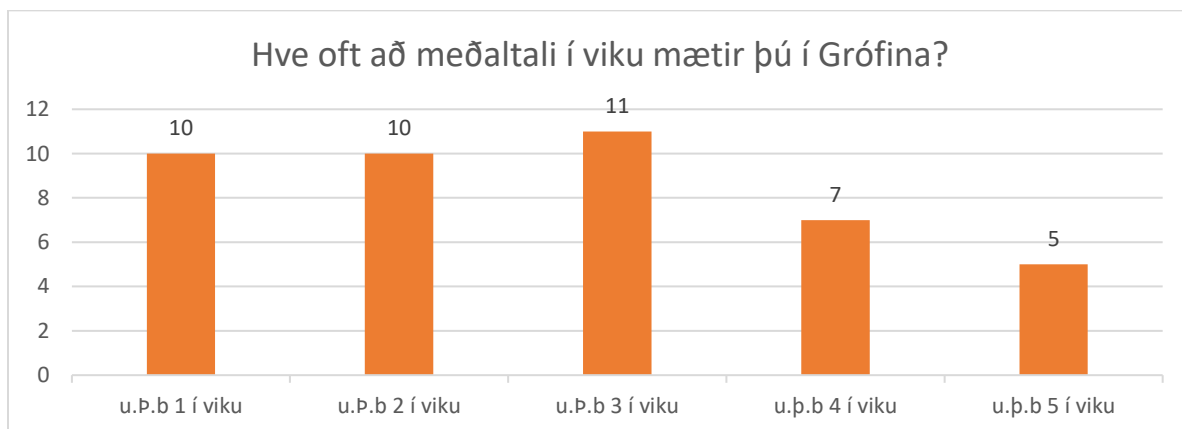
Í Grófarfélagahópnum eru um 160 einstaklingar, þar af oftast á bilinu 70-100 virkir á hverjum tíma og fer fjöldinn svolítið eftir árstíma. Ekki eru allir sem koma í Grófina skráðir Grófarfélagar en nýta þó Grófina gegnum dagskrárliði eins og Virknihorn, t.d. fólk af göngudeild Sak, félagar í Kór fyrir alla og fólk sem kemur í stöku stuðningsamtöl.

Á tímabilinu 1.9.-1.10.2023 skráðu alls 98 einstaklingar sig í gestabók Grófarinnar og eru flestir þeirra skráðir Grófarfélagar en til viðbótar við þessa 98 skráðu sig 20 einstaklingar sem eru fagaðilar, iðjuþjálfanemar eða kórfélagar í Kór fyrir alla. Alls tóku 49 einstaklingar úr hópnum Grófarfélagar þátt í könnuninni. Þar af voru 33 konur, 15 karlar og einn einstaklingur sem merkti við annað. Meðalaldur þeirra sem svöruðu könnuninni var 44 ár.

Tólf einstaklingar voru 30 ára og yngri og tilheyra því hópi unga fólksins sem sækir Grófina og er það um 25% þeirra sem svöruðu könnuninni.

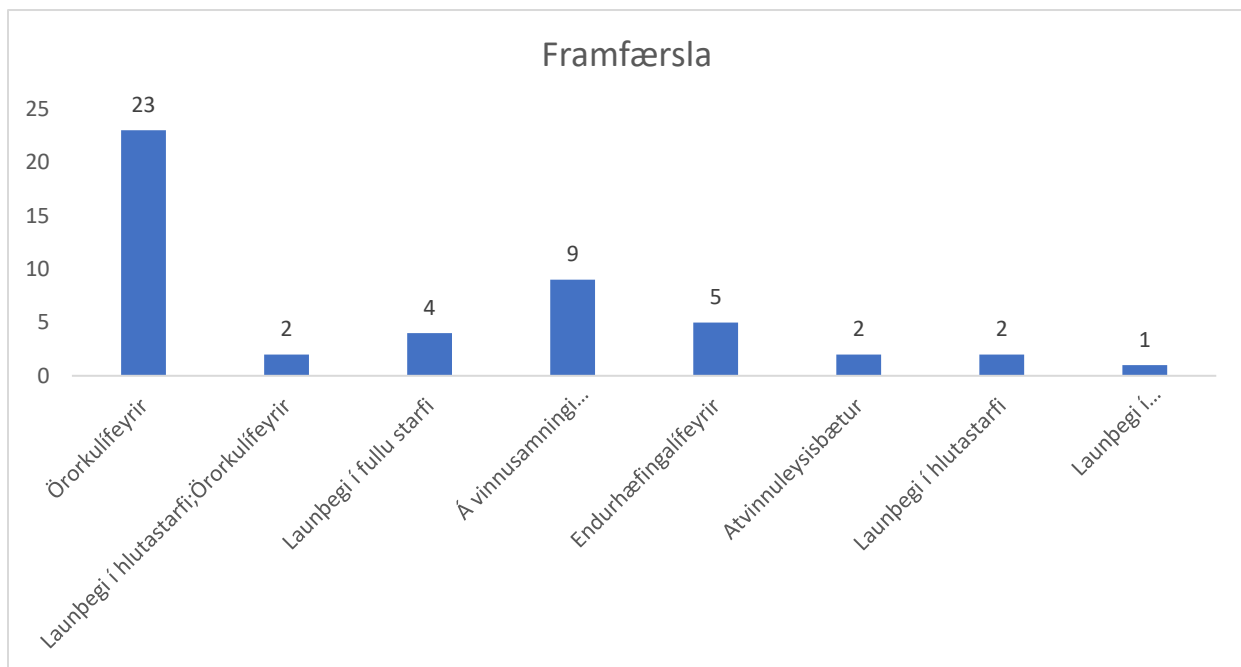

Einstaklingar mættu að meðaltali 2.5 sinnum í viku í Grófina. Langflestir einstaklinganna sem svöruðu könnuninni höfðu stundað Grófina í 2 ár eða styttra, eða 75% svarenda enda sérstaklega leitað eftir því í formála könnunar að svarendur hefðu nýtt Grófina árin 2021-2023. Meðaltal svarenda í heild var tæplega 3 ár

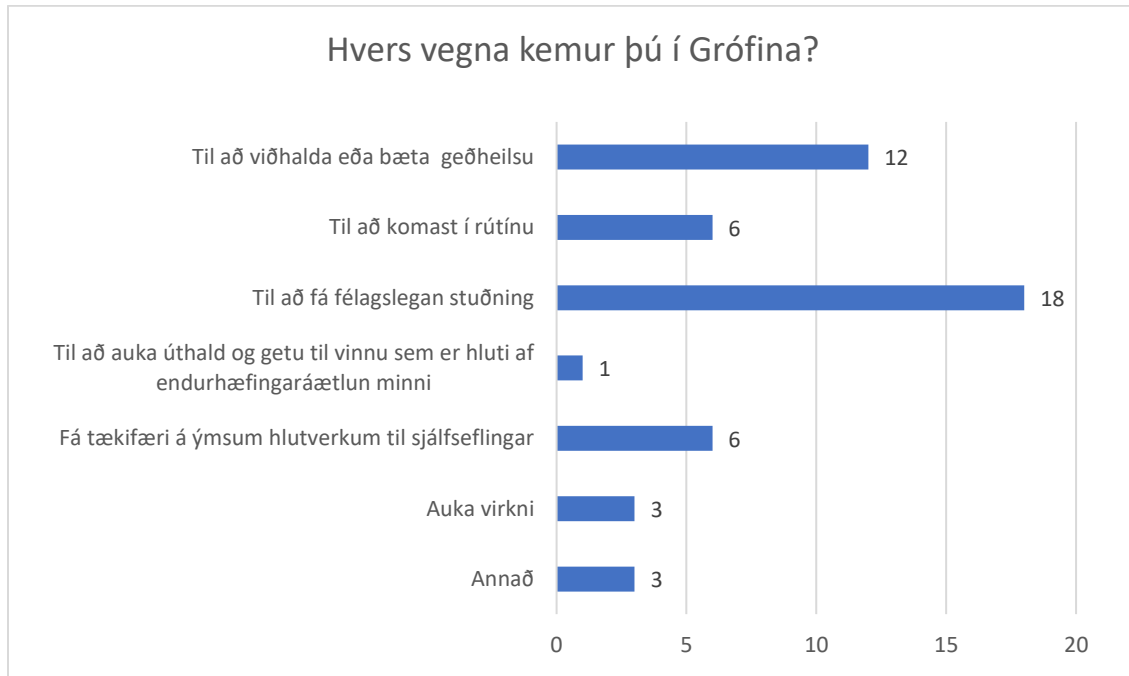
Spurt var um framfærslu einstaklinga til að greina frekar hve stórt hlutfall svarenda væri mögulega að nýta Grófina í þeim tilgangi að vinna að því að komast aftur á vinnumarkað eða eru í starfi eða jafnvel þegar komnir á vinnusamning. Styrkveitendur, einkum aðilar frá hinu opinbera, vilja gjarnan vita hvort Grófin sé nýtt af þeim sem eru í vinnu eða með það að markmiðið að fara aftur til vinnu og því skiptir máli að skoða þetta.

Framfærsla einstaklinga reyndist nokkuð dreifð. Flestir voru þó á örorku eingöngu eða 23, en næst flestir á vinnusamningi þar sem þeir fengu tekjur af launaðri vinnu á móti bótum/lífeyrisgriðslum. Fjöldi þeirra sem voru í launuðu starfi að hluta eða öllu leyti var 19 á móti 30 sem voru þá á örorku, endurhæfingarlífeyri eða atvinnuleysisbótum.

Helsta ástæða þátttöku í Grófarstarfinu

Þegar spurt var hvers vegna einstaklingur kemur í Grófina svöruðu flestir að það væri til að viðhalda eða bæta geðheilsuna (12) eða til að fá félagslegan stuðning (18). Þegar rýnt er nánar í gögnin má sjá að þeir sem eru á örorku eða atvinnuleysisbótum sækja frekar í Grófina fyrir félagslega þætti en þeir sem eru í hlutastarfi, vinnusamningi eða fullu starfi leita frekar í Grófina til að auka virkni eða bæta geðheilsu sína.

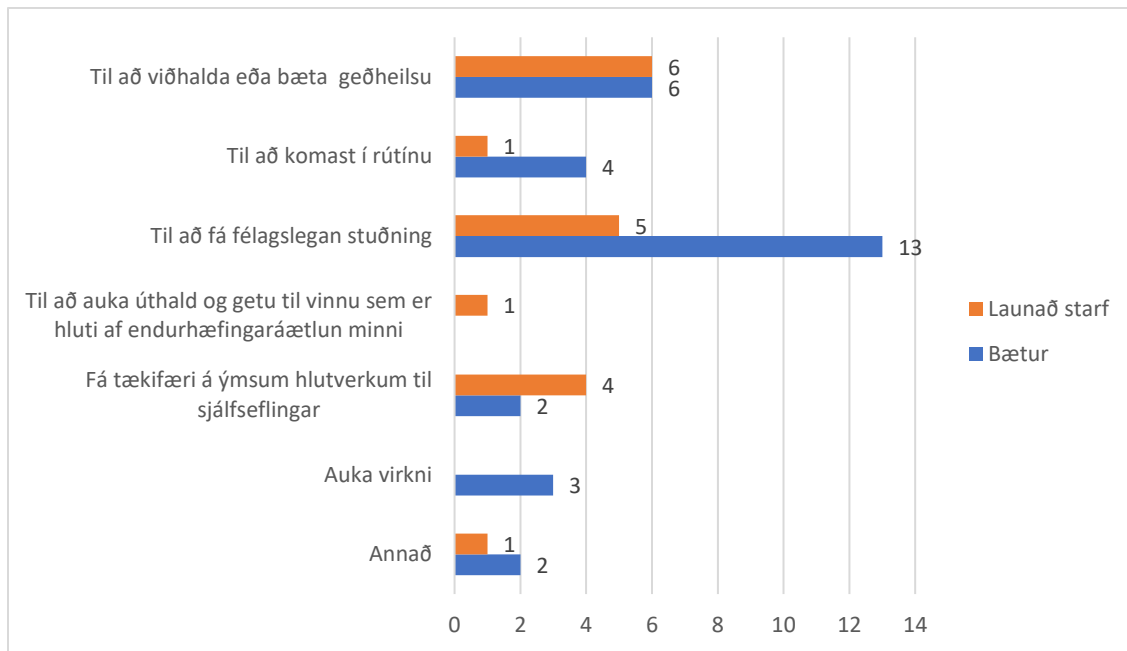

Við úrvinnslu kom í ljós að þessi spurning var takmarkandi þar sem ekki var hægt að velja nema eitt svar við henni en nokkrir völdu að setja fleiri svör undir svarmöguleikann „annað“ en þar gátu svarendur skráð fleiri atriði. Þar kom meðal annars fram nýting Grófarinnar sem lið í endurhæfingu til vinnu, aukin virkni, efla rútínu og sjálfseflingu. Hvað valmöguleikann að efla vinnugetu sem hluta af endurhæfingarátætlun varðar er möguleiki að svarendur hafi túlkað hann þannig að formleg þátttaka gegnum endurhæfingarátætlun við Grófina þurfi að vera til staðar til að svara spurningunni játandi þó fleiri séu sannarlega í endurhæfingu sem miðar að vinnu, en þá gegnum ráðgjafa annarra úrræða ss. SN, Vmst, Virk eða Sak.

Þrjú einstaklingar merktu síðan einungis við „annað“ sem svar við þessari spurningu og skýrðist það af því að þeir flokkuðu heimsóknir sínar í Grófina ekki sem félagslegan stuðning, heldur óreglulegar heimsóknir þar sem ekki væri verið að sækja Grófina reglulega í þessum tilgangi.

Helsta ástæða þátttöku í Grófarstarfinu- samanburður milli hópa

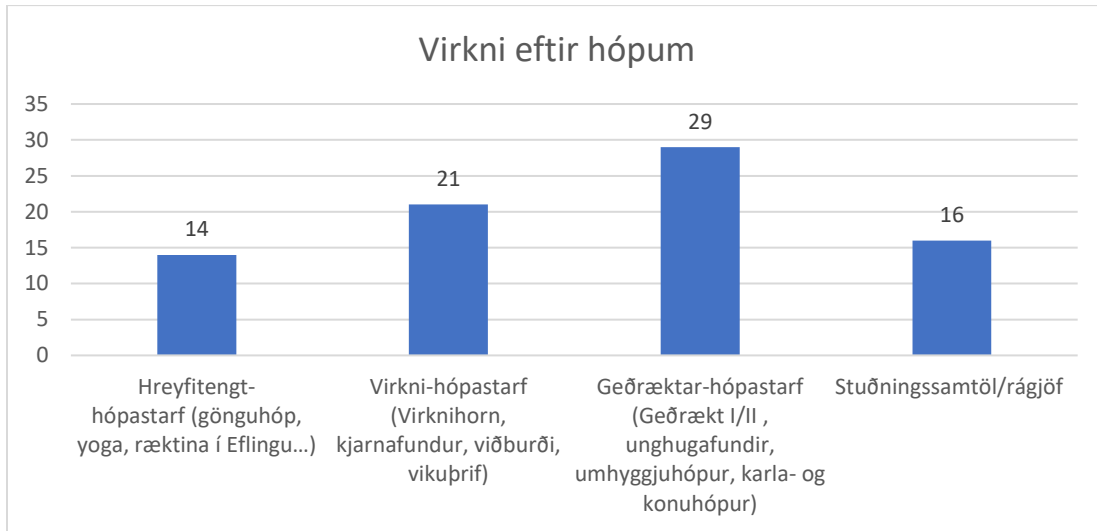
Hér er skoðað hvort framfærsluþátturinn skipti máli hvað varðar tilgreinda aðalástæðu þess að fólk sæki Grófina. Skiptingin var þannig að 37% þátttakenda í könnuninni var að hluta eða öllu leyti í launuðu starfi en 63% á einhvers konar bótum/lífeyrisgreiðslum.

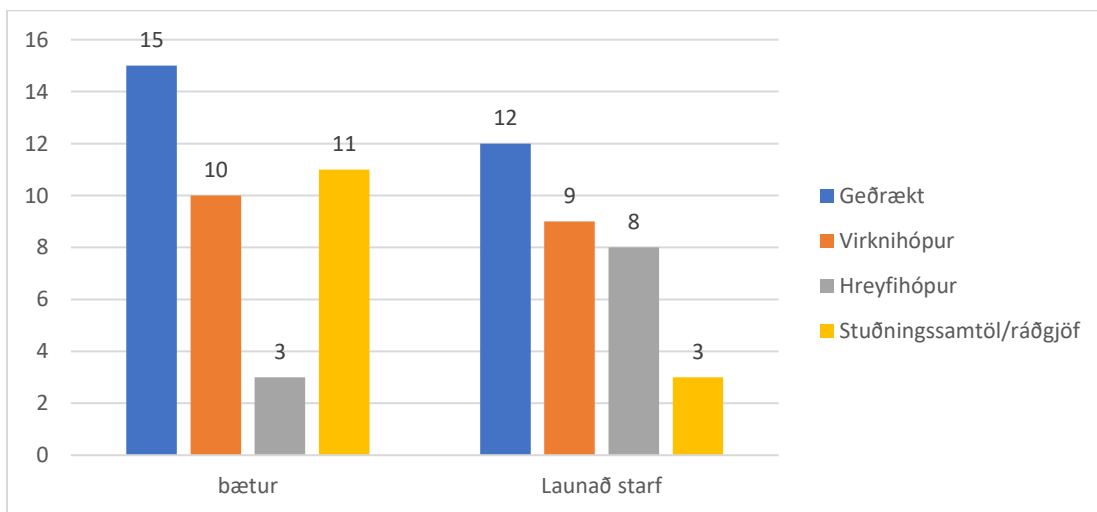
Þegar rýnt var betur í helstu ástæðu þess að þátttakendur sæki Grófina og það flokkað eftir hvort fólk sé í launuðu starfi eða sé einungis með bætur/lífeyrisgreiðslur má helst sjá þann mun að færri nefna félagslegan stuðning séu þeir í launuðu starfi frekar en á bótum eða lífeyrisgreiðslum. Örlítinn mun má sjá hvað varðar að sækjast eftir hlutverkum til sjálfseflingar og að auka úthald og getu til vinnu hjá hóp launþega sem flestir svara því til að þeir nýti Grófina til að viðhalda eða bæta geðheilsu. Leiða má líkum að því að sá hópur sæki tilsvarendi meira í formlega geðræktarhópa og sést það einnig á myndunum tveimur hér á næstu blaðsíðu þar sem virkni eftir hópum er skoðuð í annars vegar og svo virkni eftir hópum eftir því hvort þátttakendur eru á vinnumarkaði eða ekki.

Nýtni mismunandi tegunda hópastarfs og ráðgjafa/stuðningssamtala

Þegar einstaklingar voru spurðir hvaða hópastarf/úrræði þau hefðu verið að nýta sér voru flestir sem völdu Geðræktar-hópastarf eða alls 29 en það eru 68% svarenda. Virkni-hópastarf var einnig nýtt af rétt tæplega helmingi svarenda. Stuðningssamtöl/ráðgjöf og hreyfitengda dagskrárliði nýttu tæp 35% svarenda. Athugið að einstaklingar gátu valið fleiri en einn valkost.

Þegar virknin var skoðuð m.t.t. ofangreindrar skiptingar svarenda í flokkana tvo, launað starf að fullu eða hluta til eða þá sem hafa framfærslu af bótum/lífeyrisgreiðslum eingöngu, má sjá að tilsvarendi fleiri eða 63% þeirra sem eru í launuðu starfi nýta geðræktarhópa á móti 50% hópsins sem er eingöngu með lífeyri/bætur. Þegar hlutfall þeirra sem nýta virkni-tengda dagskrárliði er reiknað kemur í ljós að 33% bótahópsins nýtir þau móti 47% þeirra sem eru í launuðu starfi.

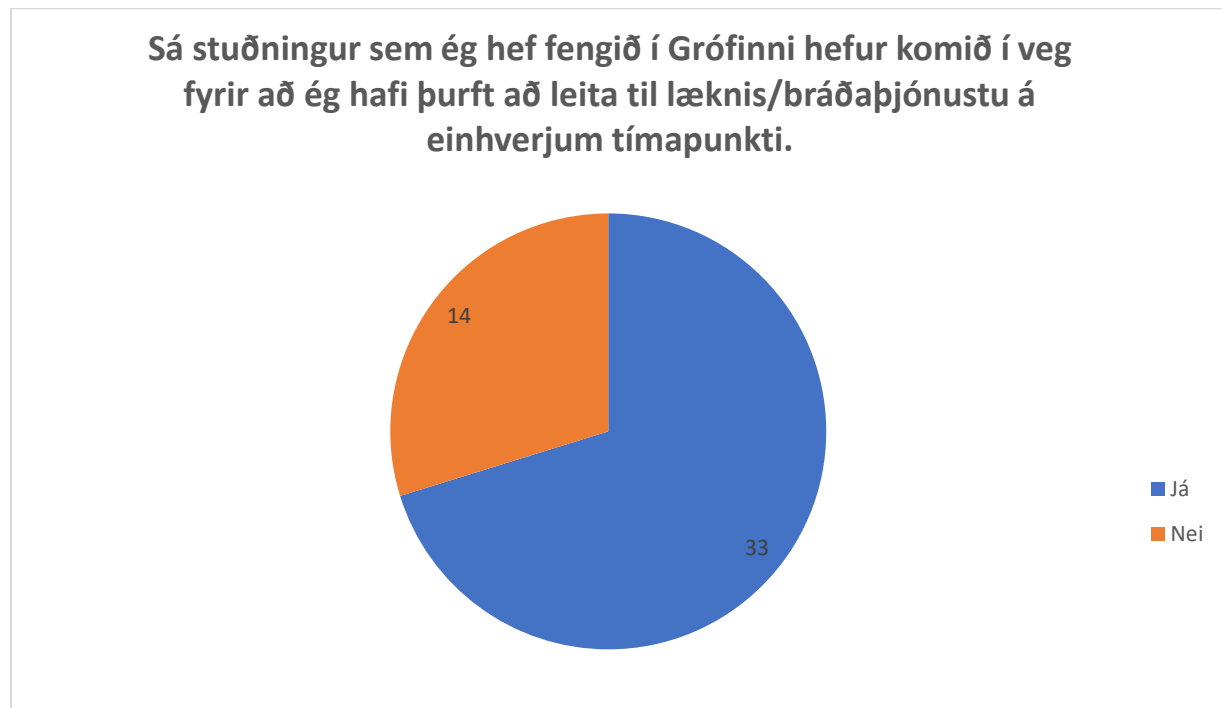

Aftur á móti nýta töluvert færri einstaklingar sem eru í launuðu starfi stuðningssamtöl og ráðgjöf eða 15% svarenda á móti 37% þeirra sem hafa framfærslu af lífeyri/bótum eingöngu.

Hlutfallslega var munurinn á nýtingu hópanna mestur í þátttöku á hreyfitengdum dagskrárliðum en 42% þeirra sem hafa launað starf nýta hreyfitengda dagskrárliði á móti 10% þeirra sem hafa framfærslu af bótum/lífeyri eingöngu.

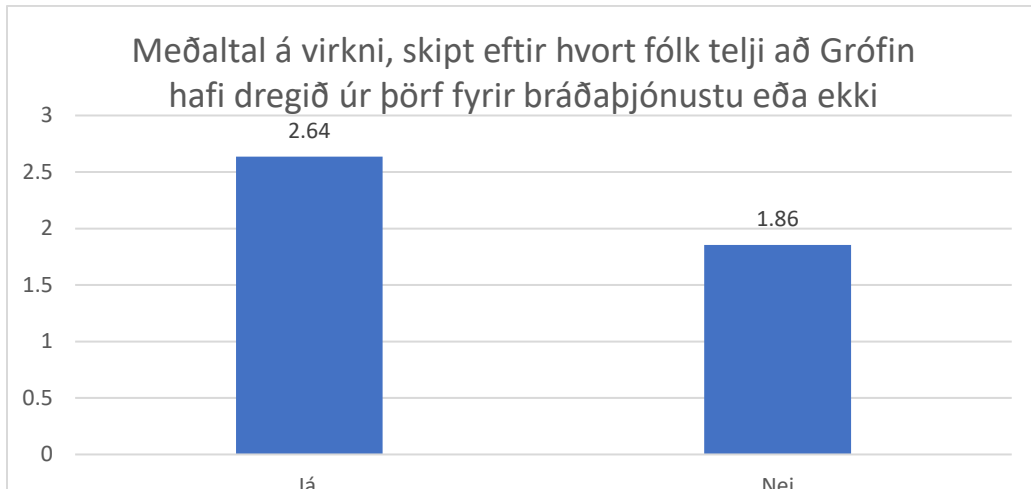
Af þessu má draga þá ályktun að fjölbreytt virknistarf og hreyfing sé mikilvægt að hafa í starfi Grófarinnar, ekki síst fyrir þá sem eru í virkri endurhæfingu og stefna á vinnumarkað eða eru að hluta á vinnumarkaði. Geðræktarhópar virðast samkvæmt niðurstöðum mikilvægir báðum hópunum en stuðningssamtöl og ráðgjöf er mun meira sótt af þeim hópi sem er ekki í virkri endurhæfingu eða hefur ekki fastan ráðgjafa annarsstaðar í kerfinu.

Hvaða máli skiptir stuðningurinn sem fólk fær í Grófinni geðrækt?

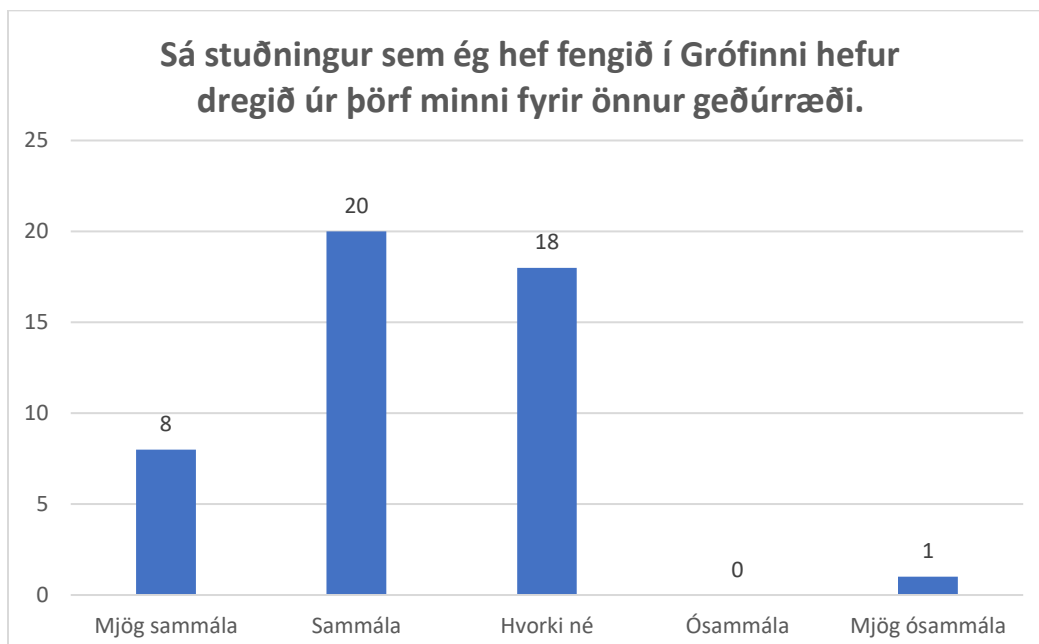

Þegar spurt var út í hvort sá stuðningur sem þátttakendur hafa fengið í Grófinni hafi á einhverjum tímapunkti komið í veg fyrir að leita hafi þurft til læknis/bráðapjónustu svöruðu 33 af 47 einstaklingum því játandi en það eru 70% svarenda.

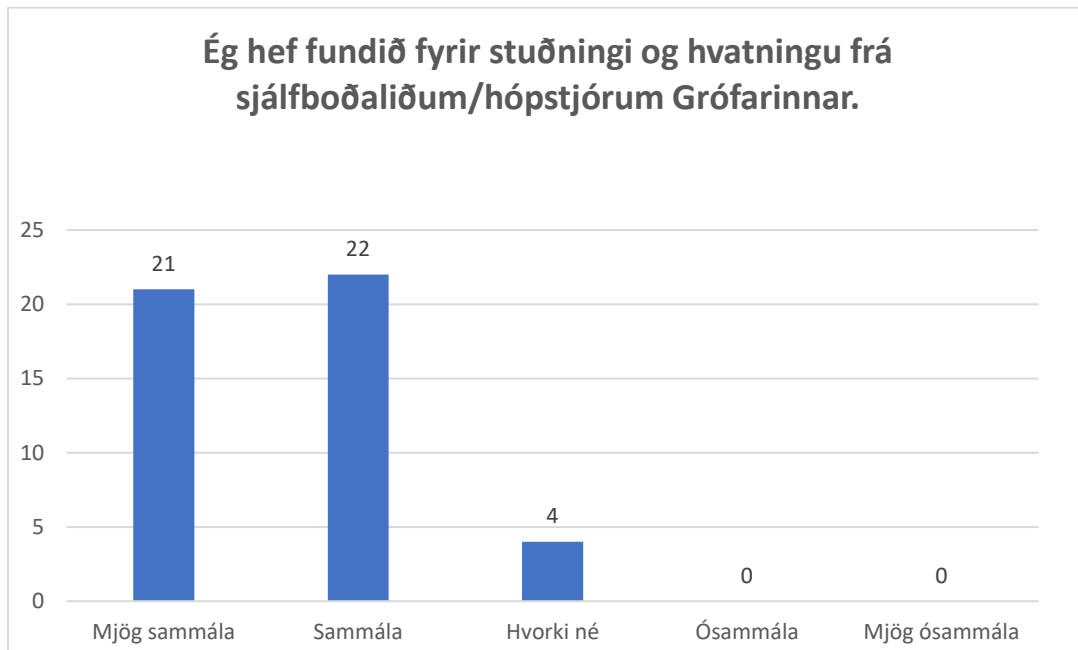
Ef skoðað er hve oft að meðaltali einstaklingar mæta í Grófina sem segja að Grófin hafi komið í veg fyrir þörf á lækni/bráðabjónustu má sjá að þeir sem svara spurningunni játandi mæta oftar (2.64 sinnum í viku) en þeir sem svara spurningunni neitandi (1.86) sem gæti bent til þess að aukin virkni í Grófinni dragi úr þörfinni fyrir lækni- eða bráðabjónustu.

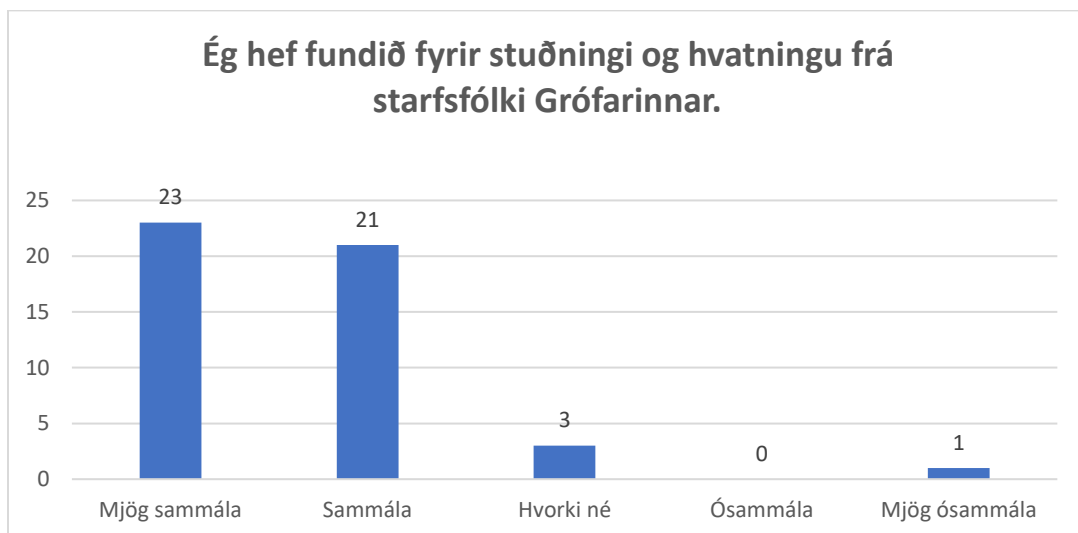
28 einstaklingar af þeim 47 sem svöruðu spurningunni um hvort sá stuðningur sem þau hafa fengið í Grófinni hafi dregið úr þörfinni fyrir önnur geðúrræði sögðust sammála eða mjög sammála því. Það eru **60% svarenda könnunarinnar**.

Í Grófinni er lagt mikið upp úr því við hópstjóra og starfsmenn að vera fólki góður stuðningur við þátttakendur í sinni batavinnu. Unnið er eftir siðareglum Grófarinnar en þær má finna á heimsíðunni: www.grofinak.is. Þegar spurt var hvort einstaklingurinn hafi fundið fyrir stuðningi og hvatningu frá sjálfboðaliðum/hópstjórum svöruðu 43 eða **91% svarenda** að þeir væru sammála eða mjög sammála.

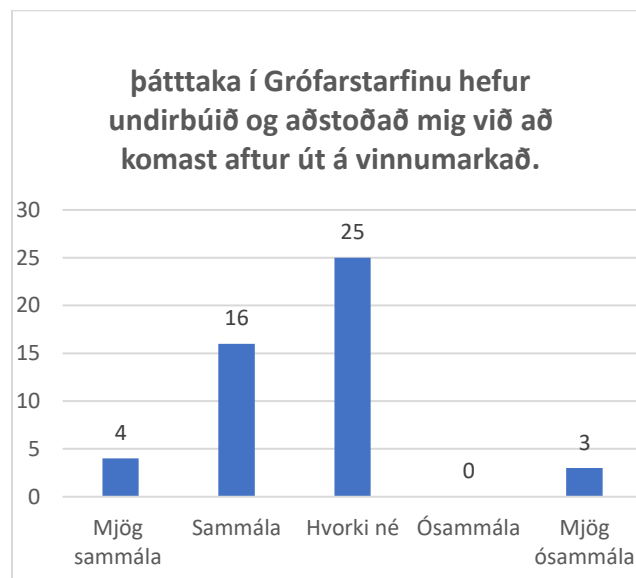

Einnig svöruðu **43 eða 91% því játandi** að það hafi fundið fyrir stuðningi og hvatningu frá starfsfólki Grófarinnar.

Vinnutengd markmið þátttakenda

Í ljósi þess að oft er erfitt fyrir fólk að fá tækifæri til að starfa í hlutastörfum eða komast á vinnusamning á hinum almenna vinnumarkaði er mikilvægt að hægt sé að vinna sjálfböðavinnu í Grófinni, bæði óformlega og formlega eftir því sem fólk kys. Grófin hefur veitt fólk tækifæri á sjálfböðaliðsstarfi gegnum formlega samninga, bæði gegnum Starfsendurhæfingu Norðurlands en líka ráðgjafa Grófarinnar, en flestir hafa þó unnið sjálfböðavinnu gegnum dagskrárliði eða viðburði og umsjónarvaktir í Grófinni. Þegar spurt var hvort svarendur hafi unnið sjálfböðavinnu svöruðu 47% þeirra 49 einstaklinga sem svöruðu könnuninni því játandi. Hinn hlutinn eða 51% hafa þá nýtt sér Grófina gegnum dagskrárliði eða stuðningssamtöl og ráðgjöf.

Spurt var hvort þátttaka í Grófarstarfinu hafi aðstoðað þá við að komast aftur út á vinnumarkað. 20 af þeim 48 sem svöruðu spurningunni sögðust vera **sammála eða mjög sammála og eru það 40% svarenda**. Er litið var á bakgrunnsupplýsingar varðandi hvaðan framfærsla fólks kemur má sjá að 16 af þeim 25 (64% þeirra) sem svöruðu spurningunni með hvorki né voru á örorkulífeyri og því má leiða líkum á að mörg hver eru líklega ekki að undirbúa sig undir að komast aftur út á vinnumarkaðinn þegar könnunin var lögð fyrir heldur eru önnur batamiðuð markmið í forgrunni hjá þeim hópi fólks. Þess ber að geta að ekki er sérstakur atvinnumiðaður dagskrárliður í Grófinni og hefur ekki verið, heldur hefur verið leitast við að veita þeim tækifæri sem eftir því leita að nýta Grófina á starfstengdan hátt. Mögulega væri hægt að gera þann þátt skýrari með því að vera með sérstakan vinnumiðaðan hóp sem áhugasamir gætu þá tekið þátt í að móta.

Hvað vantar í Grófina?

Að lokum var opin spurning þar sem fólki gafst kostur á að segja hvað það vildi gjarna sjá bætt við í Grófarstarfið og voru svörin eftirfarandi:

Hvað finnst þér vanta í Grófina:

- **18 svörðu þessari spurningu á þessa leið:**
 - Fiskarbúr x 2
 - Meira af hreyfingu t.d. joga, leikfimi, göngu og slíku
 - 3x oftari hugleiðslu
 - Meiri fræðslu um andleg veikindi
 - Being more inclusive towards foreigners
 - Betri húsnæði x2
 - Meiri tengsl við dagþjónustu Sels á Sak sem næsta skref út í lífið
 - Stjórnendur mættu vera meira með notendum
 - Leshring eða námskeið í ýmsum áhugaverðum fræðum .td. sagnfræði, tungumálum eða þjóðlegum fræðum
 - Að notendur séu valdir betur inn í Grófarstarfið
 - 2x Meira fé svo hægt sé að stækka Grófina og sjá hana blómstra

Samantekt

Farið var yfir niðurstöður könnuninnar í heild á aðalfundi Grófarinnar Geðræktar þann 23.3.2023. Niðurstöður gefa til kynna að fólk nýti sér Grófarstarfið á fjölbreyttan máta, bæði í bataferli endurhæfingar, til að verða virkur, bæta geðheilsu og auka lífsgæði almennt og til að vinna að vinnutengdum markmiðum. Í starfinu er stuðningur í ýmsu formi lyklatríði. Það er ljóst af svörum þátttakenda að starfsemin styður við önnur úrræði í okkar samfélagi og getur á ögurstundu verið það sem hjálpar einstaklingi í gegnum erfiðleika ekki bara vegna þess sem þar býðst heldur líka vegna þess að þar er opið samfélag jafningja og fagaðila þar sem ekki þarf að panta tíma. Slíkt úrræði er samfélagsbætandi ekki síður en fjárhagslega hagkvæmt fyrir samfélagið enda eru fá úrræði hér norðan heiða sem kosta jafnlítið og Grófin Geðrækt en sinna jafnmörgum einstaklingum á ári hverju. Árið 2022 var rekstrarkostnaður Grófarinnar 36 milljónir króna þrúttó en tæpar **30 milljónir nettó**, þegar dregnar hafa verið frá endurgreiðslu launa vegna vinnusamninga starfsmanna. Árið 2022 var metár í aðsókn en heimsóknir voru alls 5628, að meðaltali eru það 24,57 einstaklingar á dag. Meðaltal stöðugilda í Grófinni 2022 var 2,94.

Samantekt og túlkun niðurstaðna, 9. maí 2023

Pálína Sigrún Halldórsdóttir, framkvæmdastjóri og iðjupjálfi hjá Grófinni Geðrækt